

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Svar Rek. 42/2021 – Økt trygghet med New York-modellen

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att de nordiska länderna ser över vilka lärdomar som kan dras från New York modellen och hur de kan användas i de nordiska länderna.

2. Meddelelse fra de nordiske regjeringer

De nordiske lands regjeringer har merket seg Nordisk råds engasjement for å skape trygghet og forebygge kriminalitet i Norden. Norden er komparativt sett et område med begrenset kriminalitet, noe som er viktig å bevare, samtidig som vi også må jobbe for å redusere omfanget. Det er forskjeller i kriminalitetsomfang, og fortsatt er det et større omfang i større byer. Det å opprettholde lov og orden, skape trygghet og forebygge lovbrudd er hovedformål for politiet på tvers av de nordiske landene. Det er da viktig at dette gjøres på en mest effektiv måte, som innebærer å ta lærdom av effektfulle tiltak som er utprøvd andre steder.

Det forekom en kraftig reduksjon i omfanget av kriminalitet i New York på 1990-tallet. Det vil da være naturlig å se nærmere på hva som ble gjort for å redusere kriminaliteten, og eventuelt iverksette tilsvarende tiltak. Imidlertid så er det viktig at tiltakene som iverksettes er fundert på et godt kunnskapsgrunnlag. Det vil si at man vet at de positive effektene som fremkommer faktisk kommer som følge av de iverksatte tiltakene.

Kriminalitetsreduksjonen i New York, herunder «Broken Windows»-teorien, har vært gjenstand for diskusjon blant politi, politikere og ikke minst forskere. Det har blitt stilt spørsmål om hvorvidt det var tiltakene som ble iverksatt som hadde effekt for kriminalitetsreduksjonen, og eventuelt hvilke av tiltakene. I senere tid har også flere av tiltakene, herunder nulltoleranse for mindre alvorlig kriminalitet, blitt kritisert for å spesielt gå ut over grupper som allerede er svakere stilt og at tiltakene kan virke diskriminerende.

Det vil med andre ord være hensiktsmessig at de nordiske landene heller ser til forskning om tiltak knyttet til New York-modellen, og hvorvidt det vil være hensiktsmessig å iverksette tiltak i Norden. Imidlertid burde dette gjennomføres på lik linje med det som politiet i Norden allerede gjør, ved å jobbe kunnskapsbasert og politifaglig. Ved å vurdere effekten av mulige tiltak på bakgrunn av forskning av høy kvalitet, spesielt effektforskning, utvikler politiet i Norden seg i en kunnskapsbasert retning. Videre må tiltak fra andre land vurderes om de er hensiktsmessige i en nordisk kontekst. Selv om de nordiske landene har en del

sammenfallende utfordringer, er det også særegne utfordringer i de ulike landene. Det er dermed grunn til å tro at tiltak og løsninger kan variere på tvers av landene, men også innad i et land. Vi mener at politiet i de nordiske landene er best egnet til å vurdere hensiktsmessigheten av tiltak, basert på kunnskap og politifaglig vurderinger.

Det er en felles utfordring for de nordiske landene å bekjempe og forebygge kriminalitet, herunder spesielt den alvorlige grenseoverskridende kriminaliteten. Et politi som jobber forebyggende er viktig, videre er et sterkt politisamarbeid mellom de nordiske landene en av flere felles innsatser som skal bidra til å hindre økt kriminalitet. Imidlertid er det sentralt å anerkjenne at kriminalitetsforebygging ikke er politiets jobb alene. En rekke velferdstjenester og andre aktører har en vel så viktig rolle med tanke på å forebygge og redusere kriminalitet i hele Norden.

Rekommandasjonen vil imidlertid ikke bli imøtekommet. Hvert land, med sitt politi, er best egnet til å vurdere hvilke tiltak som passer den aktuelle konteksten ut fra en kunnskapsbasert og politifaglig tilnærming. De nordiske regjeringer vil fortsatt jobbe for tett politisamarbeid og erfaringsutveksling mellom de nordiske landene for å forebygge og bekjempe kriminalitet i Norden.